

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยพายัพ โดยศึกษาจากประชากร ที่เป็นผู้บริหารด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยพายัพ ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับความพร้อมและข้อเสนอแนะในการประกันคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยพายัพ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ ร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยพายัพโดยรวม ผู้บริหารเห็นว่ามีความพร้อมในการจัดแผนการศึกษาของแต่ละหลักสูตร รองลงมาคือสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้แก่อาจารย์ผู้สอน ส่วนในเรื่องที่เห็นว่ายังไม่พร้อมคือการกำหนดวิธีการประเมินผลหลักสูตร และไม่แน่ใจคือการนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพ ส่วนด้านอาจารย์ ผู้บริหารเห็นว่ามีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ในการกำหนดภาระงานที่อาจารย์ผู้สอนต้องรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสัดส่วนคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน รองลงมาคือจัดให้อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิและประสบการณ์รับผิดชอบรายวิชาได้ตรงตามสาขาวิชา ส่วนเรื่องที่เห็นว่าไม่พร้อมและไม่แน่ใจคือการผลิตบทความทางวิชาการของอาจารย์

สำหรับในด้านนักศึกษาพบว่าโดยภาพรวมแล้วผู้บริหารไม่แน่ใจว่ามีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา เกี่ยวกับการมีข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา และการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร ในขณะที่ด้านกระบวนการจัด

การเรียนการสอน โดยภาพรวมผู้บริหารเห็นว่ามีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ในการวางแผนการเรียนการสอน รองลงมาคือการจัดสอนรายวิชาที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ โดยรวมของหลักสูตร ส่วนเรื่องที่ไม่เห็นว่าไม่พร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนคือการใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ และไม่น่าสนใจคือการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารเห็นว่ามีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา และมีคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติผลการสอบแต่ละรายวิชาตามเกณฑ์ที่กำหนด รองลงมาคือมีการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบโดยมีคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติข้อสอบในแต่ละรายวิชาก่อนนำไปใช้ ส่วนเรื่องที่ยังเห็นว่าไม่พร้อมคือ การมีเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างเพียงพอ รวมทั้งการนำประเมินผลการเรียนการสอนมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป และในด้านปัจจัยเกื้อหนุน พบว่าโดยภาพรวมผู้บริหารเห็นว่ายังไม่มีความพร้อมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสภาพการเรียนการสอน รองลงมาคือ ระบบการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยี ส่วนเรื่องที่ไม่แน่ใจคือการจัดระบบเครือข่ายการเรียนระหว่างคณะ/ภาควิชา กับองค์กรภายนอก

ส่วนข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความพร้อมในการประกันคุณภาพด้านวิชาการในด้านหลักสูตร ควรให้มีการประเมินหลักสูตรทุก 3-5 ปี ควรมีการติดตามข้อมูลจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรได้อย่างสม่ำเสมอ และควรมีการจัดหลักสูตรที่เกื้อหนุนให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ สำหรับด้านคณาจารย์ ควรมีการประชุมให้ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาแก่อาจารย์ควรจัดการะงานสอนของอาจารย์ให้พอเหมาะ เพื่อจะได้มีเวลาพัฒนาผลงานทางวิชาการเพิ่มขึ้น ควรมีการทำแฟ้มสะสมงานของอาจารย์ทุกคน ควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์เพิ่มผลงานด้านวิชาการ การวิจัย และการบริการวิชาการสู่ชุมชน รวมทั้งควรมีการพัฒนาคุณลักษณะของอาจารย์

ในขณะที่ยังด้านนักศึกษา ควรมีการจัดระบบข้อมูลนักศึกษางานทะเบียนนักศึกษาให้เป็นระบบ ควรจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร โดยเน้นด้านจรรยาบรรณวิชาชีพควร ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้หลากหลายเพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้นักศึกษา และควรตั้งเกณฑ์การรับนักศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อจะได้นักศึกษาที่มีความรู้พื้นฐานที่ดีมีคุณภาพในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ควรให้อาจารย์ผู้สอนทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม ควรจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเป็นสำคัญ และควรมีการประเมินผล การเรียนในทุกกระบวนการวิชาทั้งในวิชาเฉพาะและวิชา เลือกเสรี

สำหรับด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ควรมีการประเมินผลการเรียน การสอนของอาจารย์ทุกวิชา ทุกภาคเรียนเพื่อพัฒนาจัดการเรียนการสอน ควรมีคณะกรรมการ ตรวจสอบการวัดผลที่มีจำนวนมากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อความเป็นกลางในการตัดสิน ควรมีเครื่องมือวัด และประเมินผลอย่างเพียงพอ และในด้านปัจจัยเกื้อหนุน ควรเพิ่มสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และให้มี ปริมาณมากขึ้นเพื่อเพียงพอต่อการใช้ประกอบการสอน ควรมีการจัดบริเวณรอบอาคารเรียนให้ สบายแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอนควรปรับปรุงประสิทธิภาพของเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบ สารสนเทศที่เกื้อหนุนต่อการสอนให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้อะหว่าง คณะ/ภาควิชากับองค์กรภายนอกเพิ่มขึ้น และควรจัดซื้อเอกสารทางวิชาการทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศเพื่อประโยชน์แก่อาจารย์และนักศึกษา

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยพายัพ มีข้อสังเกตและประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้ศึกษาเห็นว่าควรรนำมาอภิปรายผลดังนี้

ความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยพายัพ ผู้บริหาร เห็นว่าพร้อมในการจัดแผนการศึกษาของแต่ละหลักสูตรและมีการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรให้แก่อาจารย์ผู้สอน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีเนื่องจากทำให้การจัดแผนการสอนของแต่ละ หลักสูตรมีทิศทางมีเป้าหมาย และยังทำให้ผู้สอนได้ทราบถึงการเตรียมแผนการสอน ส่วนในการ ประเมินผลหลักสูตรนั้น ยังไม่มีความพร้อม เนื่องจากยังไม่มี การดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่ง ในการประเมินหลักสูตรนับว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่จะทำให้การบริหารจัดการเรียนการสอนได้มี การปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ทราบถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตร เพื่อสามารถนำ มาปรับปรุงและส่งเสริมให้หลักสูตรสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมได้อย่างดีดังที่ วันชัย ศิริชนะ (2540) ได้เสนอว่าองค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน สิ่งหนึ่ง

คือหลักสูตร ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี เพื่อจะได้มีการปรับปรุงหลักสูตร และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

สำหรับความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาจารย์ ผู้บริหารเห็นว่าอาจารย์มีความพร้อมในเรื่องกำหนดภาระงานสอนที่ผู้สอนต้องรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจนมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ และยังได้มีการจัดให้อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิและประสบการณ์ตามรายวิชาที่สอน ซึ่งนับว่าเป็นการบริหารที่ดีและมีการเตรียมพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาจารย์ ซึ่ง วันชัย ศิริชนะ (2540) ได้กล่าวว่าอาจารย์เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และแนวคิดที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา จึงอาจมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนของนักศึกษา และอรณพ พงษ์วาท และคณะ (2540) ได้กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนต้องมีความสามารถที่จะทำหน้าที่เสนอแนะ มีความสามารถในการสอนอย่างยอดเยี่ยม หมายความว่าอาจารย์ผู้สอนต้องมีแผนการสอนที่ดีจึงจะสามารถทำให้นักศึกษาทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่อาจารย์และหลักสูตรกำหนดไว้ได้มากที่สุด

แต่ในส่วนที่ผู้บริหารเห็นว่าอาจารย์ของมหาวิทยาลัยพายัพไม่พร้อมและไม่แน่ใจว่ามีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การผลิตผลงานทางวิชาการ เนื่องจากพบว่าภาระงานสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีมากจึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะผลิตผลงานทางวิชาการ เช่น บทความงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่ง เกษม วัฒนชัย (2540) ได้กล่าวว่าการสร้างการยอมรับจากในและต่างประเทศจะต้องมีการศึกษาเพื่อให้มีการสนององค์ความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ประกอบกับสำนักประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ (2542) ได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพว่าการปฏิบัติใดๆ และกิจกรรมใดที่ทำให้นักศึกษาผลิตการศึกษามีคุณภาพตามที่พึงประสงค์และบรรลุตามภารกิจของสถาบัน 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัยการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นมาตรการในการดำเนินการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพและ เป็นการเตรียมพร้อมในการตรวจสอบและประเมินผลจากภายนอก ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้คณาจารย์ทำวิจัยเพิ่มมากขึ้น

ส่วนด้านนักศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแล้วผู้บริหารยังไม่แน่ใจว่ามีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยไม่แน่ใจในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาและการติดตามผลสำเร็จการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่ง วันชัย ศิริชนะ (2539) ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการพัฒนาด้านเข้าสู่อาชีพระดับสูงเพื่อรองรับความเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นต้องให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องความต้องการของสังคม โดยสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงควรมีการติดตามบัณฑิตที่สำเร็จออกไปที่ได้ทำงานในสถาบันต่าง ๆ ว่ามีปัญหอะไรบ้างในการทำงาน ประกอบกับได้นำความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษามาใช้ในการทำงานหรือไม่ และมีความต้องให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงหลักสูตรในด้านใด เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สามารถตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบนโยบายและหลักการที่สถาบันกำหนดต่อไป

ในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารเห็นว่าพร้อมในด้านการวางแผนการเรียนการสอน รองลงมาคือการจัดสอนรายวิชาที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์โดยรวมของหลักสูตร ซึ่งนับว่าเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาทางหนึ่ง ที่มหาวิทยาลัยได้มีการดำเนินการดังกล่าว แต่ในส่วนไม่พร้อมคือวิธีการสอน และไม่แน่ใจคือ การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวิธีการสอน อาจารย์ควรต้องปรับวิธีการสอนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนมากยิ่งขึ้น อาจเป็นผู้เรียนที่ไม่ใช่คอยจดบันทึกตามคำบอกของอาจารย์ แต่อาจารย์ควรให้นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาในชั้นเรียนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่อาจารย์ได้นำมาเป็นประเด็นในการศึกษา ก็จะเป็นส่วนหนึ่งซึ่งทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจ นักศึกษาได้มุมมองความรู้เพิ่มเติมมากกว่าได้จากผู้สอนเพียงอย่างเดียว ดังนั้นควรมีการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้กับอาจารย์ผู้สอนในการเรียนการสอนแบบใหม่โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้สอนซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารเห็นว่ามีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีคณะกรรมการอนุมัติผลสอบ แต่ละรายวิชาตามเกณฑ์ที่กำหนด

มีการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบและมีคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติข้อสอบในแต่ละรายวิชาก่อนนำไปใช้ ส่วนในเรื่องที่เห็นว่ายังไม่พร้อมคือการมีเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างเพียงพอ และการนำประเมินผลการเรียนการสอนมาวิเคราะห์เพื่อการพัฒนาวิชาการต่อไป ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญคือ เมื่อมีการประเมินผลการเรียนการสอนแล้วควรนำผลการประเมินกลับไปให้อาจารย์ผู้สอนได้ทราบเพื่อจะได้ปรับปรุงหรือพัฒนาในภาคการศึกษาต่อไป ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนนั้นนับได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญมาก ซึ่ง อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2540) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผลของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องคุณภาพข้อสอบ กำหนดเวลาสอบ การจัดคลังข้อสอบ เป็นเรื่องที่ต้องจัดให้มีขึ้น และการประเมินผลการสอนที่ดีควรประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนประเมินตนเอง นักศึกษาประเมินและผู้บริหารเป็นผู้ประเมิน

และในด้านปัจจัยเกื้อหนุน พบว่า โดยภาพรวมแล้วยังไม่พร้อมโดยไม่พร้อมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และระบบการใช้สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีประกอบกับตำรา เอกสารวารสารไม่ทันสมัย และมีไม่เพียงพอ ซึ่งปัจจัยเกื้อหนุนดังกล่าวเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะอำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ซึ่ง อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2540) ได้กล่าวว่า ครูควรมีสื่อการสอนที่เหมาะสมเพราะสื่อการสอนจะช่วยให้การถ่ายทอดความรู้ เจตนาธรรม สิ่งมุ่งหวังจากอาจารย์ไปยังนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น สื่อการสอนอาจเป็นสิ่งจำลอง เครื่องคอมพิวเตอร์ รูปภาพ รูปถ่าย แผนที่ หนังสือ สิ่งพิมพ์ บทความ ฯลฯ ซึ่งสถานศึกษาควรมีสื่อทัศนูปกรณ์ที่มีคุณภาพให้อาจารย์นำมาใช้อย่างเพียงพอ สอดคล้องกับเนื้อหาและองค์กร เทียนสง (2540) ได้กล่าวไว้ว่าอุปกรณ์ สื่อ ตำรา รวมทั้งการบริการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ต้องมีบริการไว้ให้นักศึกษาได้สืบค้นคว้าอย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่าปัจจัยทั้ง 6 ด้านนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำมาซึ่งคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ควรจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ โดยมีการกำกับตรวจสอบ การดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นควรมีการดำเนินการบริหารให้มีคุณภาพ เพราะการบริหารที่มีคุณภาพคือการจัดการที่เน้นคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษาเป็นสำคัญ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่จะนำสถานศึกษาเข้าสู่ระบบมาตรฐานคุณภาพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายควรร่วมกันในการพัฒนา

สำหรับข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร มีผู้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการประเมินหลักสูตรทุก 3-5 ปี เพราะเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยียุคข่าวสารข้อมูล ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินหลักสูตรเพื่อที่จะนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และตามการพัฒนาของวิชาชีพ ดังที่ ณรงค์ เทียนสง (2540) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระวิชาที่สถานศึกษาพึงประสงค์ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามความต้องการของสังคมหรือประเทศ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉะนั้นจึงควรมีการติดตามข้อมูลจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรได้อย่างสม่ำเสมอ และเพื่อจะสามารถจัดหลักสูตรที่เกื้อหนุนให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ตรงตามวิชาชีพนั้น ๆ และ วันชัย ศิริชนะ (2539) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพระดับสูงเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นต้องให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องความต้องการของสังคมโดยสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ในส่วนข้อเสนอแนะด้านอาจารย์นั้น ควรมีการประชุมให้ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเพราะเรื่องดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน ส่วนในแวดวงการศึกษานั้นเป็นการทำงานเกี่ยวข้องกับคน ซึ่งมีชีวิตจิตใจ ไม่เหมือนกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมที่ทำกับวัตถุ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการในการดำเนินการ ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพและการเตรียมพร้อมเพื่อรับการตรวจสอบและประเมินผลจากภายนอก ดังนั้นจึงควรจัดภาระงานสอนของอาจารย์ให้พอเหมาะเพื่อจะได้มีเวลาพัฒนาผลงานทางวิชาการ การวิจัย และการบริการวิชาการสู่ชุมชนอีกด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณลักษณะของอาจารย์เพื่อจะได้มีความสามารถในการทำการศึกษาวิจัยค้นคว้าหาคำตอบใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถพร พงษ์วาท และคณะ (2540) ที่กล่าวว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยควรมีความสามารถในการทำการศึกษาวิจัยค้นคว้าหาคำตอบใหม่ๆ สามารถที่จะเพิ่มเติมเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ให้แก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม

สำหรับด้านนักศึกษา ควรจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร โดยเน้นด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้หลากหลายเพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์วิชาชีพ และควรกำหนดเกณฑ์การรับนักศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อจะได้นักศึกษาที่มีความรู้พื้นฐานที่ดี มีคุณภาพ ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรให้อาจารย์ผู้สอนทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาเป็นสำคัญ กล่าวคือ ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนหรือได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ซึ่ง วันชัย ศิริชนะ (2540) กล่าวว่า ระบบการศึกษาของไทยไม่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่นิยมให้นักศึกษาฟังการบรรยายจากอาจารย์เป็นส่วนมาก เพราะความไม่เข้าใจกระบวนการของการเรียนรู้ของผู้สอนจำนวนหนึ่ง จึงทำให้นักศึกษาเบื่อหน่ายต่อการเรียน และรับรู้ได้เพียงเล็กน้อย สำหรับด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนนั้น ควรมีการประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ทุกวิชาในทุกภาคการศึกษา โดยอาจารย์ผู้สอนประเมินตนเอง หรือนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ซึ่ง ณรงค์ เทียนส่ง (2540) ส่วนที่ว่าการประเมินผลการสอนที่ดี ควรประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้คือ อาจารย์ผู้สอนประเมินตนเอง นักศึกษาเป็นผู้ประเมิน และประเมินโดยผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ควรมีจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบการวัดผลมากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อความเป็นกลางในการตัดสินเรื่องต่าง ๆ ทางวิชาการ รวมทั้งต้องมีเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างเพียงพอด้วย ส่วนด้านปัจจัยเกื้อหนุนนั้น ควรเพิ่มสื่อการสอนที่มีคุณภาพและให้มีปริมาณมากขึ้นเพียงพอต่อการใช้ประกอบการสอน ปรับปรุงประสิทธิภาพของอุปกรณ์เครื่องมือและระบบสารสนเทศที่เกื้อหนุนต่อการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนระบบเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างคณะ/ภาควิชากับองค์กรภายนอกให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการจัดหาตำราวารสารต่าง ๆ จากภายในและต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าของอาจารย์และนักศึกษา อีกประการหนึ่งควรจัดบริเวณรอบอาคารเรียนให้มีสภาพเอื้อต่อการเรียนการสอน ซึ่ง อุไรพรณ เจนวาณิชยานนท์ (2540) ได้กล่าวว่าสถาบันการศึกษาควรมีไฮสเทคอุปกรณ์ที่มีคุณภาพให้อาจารย์นำมาใช้อย่างพอเพียง เพื่อช่วยทำให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผู้บริหารด้านวิชาการจะต้องตระหนักในสำคัญของปัจจัยทั้ง 6 ด้าน โดยให้การกำกับดูแล สนับสนุนและควบคุมทุกปัจจัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มคุณภาพทางวิชาการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยพายัพ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางที่อาจจะ เป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของมหาวิทยาลัยและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ
2. ควรมีการประเมินคุณลักษณะที่ต้องการของบัณฑิตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็น ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป
3. ควรมีการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาการ การประกันคุณภาพแก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย
4. ควรมีการสนับสนุนให้มีการผลิตผลงานทางวิชาการ การศึกษาเพิ่มเติมของอาจารย์
5. ควรมีการสำรวจความพร้อมของบุคลากรทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัยในการเข้าสู่ระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา